

Yeni nesil nükleer reaktörler milli proje olacak

Devletin yanı sıra TENMAK, TÜBİTAK gibi önemli kurumların ve Ankara Sanayi Odası bünyesinde kurulmuş olan Nükleer Sanayi Kümelenmesi'nin (NÜKSAK) desteklediği 4. nesil nükleer reaktörler sınıfına giren, toryumu yakıt olarak kullanan Ergimiş Tuz Reaktörü (ETR) projesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın onay vermesiyle bütçesi ve zamanlaması belli bir millî proje hâline gelmeye hazırlanıyor. Onaylanma işlemi gerçekleştiği takdirde 4. nesil ETR'nin Türkiye'de tasarlanması, Ar-Ge çalışmaları ve imâl edilmesi

için yol haritası da kesinleşmiş olacak, ayrıca Türkiye'nin 4. Nesil Nükleer Reaktörler Teknolojisi Uluslararası Forumu'na (GIF) üyelik süreci de başlayarak uluslararası teknolojik iş birliği kolaylaşacak. 40 Mwth gücünde bir ETR hem gemilerde itki gücü olarak kullanılabilir, hem de küçük yerleşim birimlerinin elektrik ihtiyacını karşılayabilir. Bunun yanı sıra ETR projesi temiz enerji kaynağı olarak da görülüyor. Özellikle taşımacılık sektöründe fosil yakıtlara alternatif yakıt olarak ortaya çıkan yeşil hidrojen ve amonyak üretiminde, petrokimya

sanayinde 'kraking' işleminde temiz enerji kaynağı olarak kullanılabilir.

ETR'li gemiler 5-8 yıla kadar denizde olacak

Türkiye'nin sanayinin birçok alanında önemli ilerlemeler kaydetmesine rağmen nükleer teknolojilerde uluslararası arenada sözü edilmeyen bir ülke konumunda olduğunu belirten FİGES Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Tarık Ögüt, "Nükleer teknolojiye sahip olmayan bir dünya gücü yoktur. Türk mühendisleri ve Türk bilim insanları bunu değiştirebilecek

güçtedir, ancak bunu gerçekleştirebilmek için devlet iradesi şart" dedi.

Desteklerin artması halinde ETR ile donanmış gemilerin Türkiye sularında 5 ila 8 yılda yüzebileceğini öngören Tarık Ögüt, "Yurtiçi ve dışında bu konuda yapılan çalışmalar ile entegre olarak Ar-Ge, tasarım ve üretim olarak belirlenen hedeflerimiz var. Elbette bu durum millî ETR projesinin devletin üst düzeyde desteklemesi ve aynı zamanda özel sektörün ilgisine bağlı. Çünkü konunun birkaç boyutu var: İklim değişikliği ve karbon salımını azaltma hedefi ve kararlılığı

Gemilerin yakıt sorunu bitecek

ETR'nin hemen her boyutta (güçte) tasarlandığını kaydeden FİGES Nükleer Teknoloji Direktörü Dr. Reşat Uzmen ise, "40 Mwth gücünde bir ETR'nin hem gemilerde itki gücü olarak kullanılabilir, hem de küçük yerleşim birimlerinin elektrik ihtiyacını karşılayabilecektir. 3000 Mwth gücünde (1400 Mwe) ETR'ler de tasarlanıyor. Bunlar daha çok ülke çapında elektrik ihtiyacını karşılamak ve konut ile sera ısıtmakta kullanılabilir" yorumunda bulundu. ETR'nin deniz taşımacılığı için önemine vurgu yapan Uzmen, deniz taşımacılığının

küresel karbon salımının yüzde 3'ünü temsil eden bir değere sahip olduğuna dikkat çekti. Uzmen, şöyle devam etti: "Burada temiz kaynaklardan (yenilenebilir ve nükleer) elde edilmiş hidrojen ve amonyakın kullanılmasının yanı sıra doğrudan küçük bir nükleer reaktör vasıtasıyla nükleer enerjinin kullanılması da gündemde. Ama bu nükleer reaktörün 'Ergimiş Tuz Reaktörü' olması tercih ediliyor zira gösterdiği avantajlar konvansiyonel reaktörlerden çok daha fazla. Yakıt bir defa yükleniyor ve en az 20 yıl yakıt yenileme, değiştirme gereği olmuyor."

(kamu-özel), Türkiye'nin kendi imkânlarıyla nükleer reaktör teknolojisini edinme ve geliştirme kararlılığı (kamu-özel), toryum

gibi bir millî yakıtı kullanacak reaktör teknolojisini edinme hedefi (kamu) gibi" dedi. **HASAN KUŞ/İSTANBUL**